

PREPORUKE PETOG SVJETSKOG KONGRESA GLUHIH

Peti svjetski kongres gluhih, održan od 13. do 17. VIII 1967. u Varšavi (Poljska), ima posebno značenje zbog toga što su okupljeni stručni radnici iz 40 zemalja nastojali sagledati kompleksnu aktuelnu problematiku invalida oštećenog sluha u novim uvjetima naglog razvoja suvremenog društva i tehnike. U velikom broju referata i saopćenja, preko plenarnog zasjedanja i osam stručnih komisija, koje su radile u toku kongresa, obrađene su brojne akutne teme, iznijeta iskustva mnogih zemalja i ukazano na nova naučna i tehnička dostignuća. Prije kongresa, kao i na završetku, zasjedao je Biro i zatim Generalna skupština Svjetske federacije gluhih, uz sudjelovanje 29 zemalja članica, među kojima i Jugoslavija. U materijalima za tu svrhu istaknuti su organizacioni i društveni problemi gluhih u svijetu, s posebnim osvrtom na prilike u nerazvijenim područjima. Preporuke, koje su usvojene na posljednjem plenarnom sastanku kongresa, odraz su zaključaka učesnika i stremljenja k bržim i efikasnijim rezultatima rehabilitacije invalida sluha na svim područjima života.

Za razliku od prijašnjih rezolucija prošlih kongresa, gdje je uvodna preambula bila opširnija, u Varšavi se samo u zaključnoj adresi zahtijeva jednaka prava za gluhe kao i za one koji čuju, od adukacije do zapošljavanja, uz osiguranje potrebnih clakšica kojima će se omogućiti puna rehabilitacija i adaptacija gluhih među zdrave. Svi ostali dijelovi preporuke odnose se na zaključke svake komisije posebno, što su ih usvojili stručnjaci određene specijalnosti i prezentirali plenumu kongresa.

Medicinska i audiološka komisija stavlja težište na preventivne akcije kojima treba smanjivati broj slušnih oštećenja čim prije. Obavezni i kompletni pregledi treba da budu dio zdravstvene zaštite stanovništva i besplatni; u tu svrhu treba osnivati posebne dijagnostičke centre, osigurati trajnu i besplatnu opskrbu slušnim aparatima i pojačavati naučno-istraživački rad.

Psihologijska komisija zahtijeva osnivanje centara za multidisciplinarno usavršavanje psihologa koji će se posvetiti radu sa slušno oštećenim osobama. Specijalizirani psiholozi, kao i drugi stručnjaci, treba da vode rehabilitaciju u svim fazama. Traži se komparativno izučavanje razvoja ličnosti gluhih u školama i drugim ustanovama, s djecom zdravoga sluha. Posebnu pažnju treba posvećivati ubuduće problemima djece u porodicama gluhih.

Pedagoška komisija predlaže nove klasifikacije djece oštećenog sluha, prema njihovim potrebama i oblicima osposobljavanja. Istraživački rad i bolja oprema u institucijama bitni su elementi za uspjeh. Treba osnivati više savjetovaništa za roditelje i centara za gluhe. Rad s malom gluhom djecom u porodici veoma se naglašava, kao i rana integracija sa zdravom okolinom. Nacionalne vlade i društva treba da ulože daleko više napora kako bi se smanjio znatni broj nepismenih gluhih, čak i u razvijenim zemljama. U područjima gdje ih još nema, specijalne škole treba formirati mnogo brže nego do sada.

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju naglašava zahtjeve za boljom predspremom gluhih, suvremenom profesionalnom orijentacijom, modernizacijom sistema treninga, praćenje i produljenje stručnog obrazovanja gluhih u korak sa zahtjevima vremena. Nagle promjene tehnološkog procesa i zanimanja traže nove forme osposobljavanja gluhih i smjelije uključivanje u radnu sredinu koja čuje, za što je nužno bolje pripremanje za zanimanje već u programima školske dobi. Podvlači se potreba za izučavanjem razdoblja prelaza gluhe omladine iz škole u privredu. Kombiniranim i težim slučajevima oštećenja treba osiguravati zaštitne uvjete; takvim se slučajevima Komisija treba na narednom kongresu posebno pozabaviti.

Socijalna komisija traži kompletnu socijalnu zaštitu gluhih i prava zakonima osigurana. Beneficije, ostvarene u razvijenim zemljama u korist gluhih, treba da se postupno osiguravaju i u srednje i manje razvijenim područjima. Štampa i druga sredstva komuniciranja treba da daleko više informiraju javnost o mogućnostima gluhih u radu i životu. Ostale komisije Svjetske federacije gluhih treba da surađuju s ovom komisijom, jer se svaka susreće s nizom socijalnih problema, a nekoliko eksperata iz zemalja gdje su gluhi ostvarili najveća prava treba da izrade realan program za koji će se nacionalna društva gluhih zalagati do ostvarenja.

Komisija za umjetnost i kulturu traži veće razumijevanje društva za gluhe umjetnike, kako bi razbili izolaciju. U većim gradovima treba osnivati centre za popularizaciju kulturno-umjetničkih dostignuća. Međunarodne izložbe i festivali treba da pridonose također potrebi da se država i društvo više založe za obrazovanje talentiranih gluhih. Turističke izmjene grupa veoma su korisne. U 1969. treba organizirati međunarodni simpozij i izdati bilten u kome treba publicirati neka najnovija dostignuća istaknutih gluhih umjetnika i intelektualaca u svijetu.

Komisija za tehničku pomoć gluhim u zemljama u razvoju novija je grupa koja ima krupne zadatke. U područjima gdje nema društava i škola za gluhe treba ih čim prije osnovati kao centre za daljnju brigu o stanovništvu oštećena sluha. Ujedinjeni narodi i njihove specijalizirane agencije mogu više učiniti da se ubrza edukacija u tek osamostaljenim zemljama Afrike, kako tehničkom pomoći, tako i osiguravanjem stipendija za defektologe koji će se obrazovati u Evropi ili Americi. Na kraju se preporuča formiranje četiri nova regionalna sekretarijata Svjetske federacije gluhih, koji bi preuzeli na sebe izučavanje, praćenje i rad na problemima gluhih pojedinih kontinenata.

Komisija za komunikacione metode naglašava veliko značenje govornog jezika i traži od svih da se maksimalno zalažu da ga djeca oštećenog sluha dobiju primjenom svih odgovarajućih metoda. Preporuča se izdavanje biltena na pet svjetskih jezika, u kojima bi se javnost informirala o napretku na polju edukacije, prosvjete, kulture i komuniciranja gluhih u svijetu sa svojom okolinom. Komisija eksperata za izradu unificiranog znakovnog jezika za potrebe gluhih treba da ubrza svoj rad, a sve zemlje članice pozvane su da joj pomognu u tom složenom zadatku. Preporuča se da društva gluhih i njihovo članstvo prihvate jedinstveni ručni alfabet za daktilologiju, čime bi se bar donekle olakšalo sporazumijevanje gluhih raznih područja. Svjetska federacija gluhih treba da čim prije organizira simpozij za osposobljavanje prevodilaca za međunarodne sastanke na kojima sudjeluju i gluhi.

Dr S. Mašović